VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista keskitettyä yhteyspistettä koskevaa sääntelyä täydentäväksi lainsäädännöksi

VILI KAURAMÄKI, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNTA
15.11.2024

Eurooppalainen keskitetty yhteyspiste (European Single Access Point, ESAP)

- Pääomamarkkinaunionihanke, jonka tarkoituksena on perustaa EU:n laajuinen keskitetty tietokanta (ESAP), josta saatavilla sijoittaja- ja yhtiöinformaatiota
- ESAP-säädöskokonaisuus:
  - Suoraan sovellettava EU-asetus sekä
  - Täydentävät direktiivi ja asetus, joilla muutettu useita raportointisäännöksiä
- Tietojen toimittaminen ESAPiin alkaa vaiheittain vuosina 2026, 2028 ja 2030.
- Raportoijat toimittavat tiedot kansallisille tiedonkeruuelimille, jotka toimittavat tiedot edelleen ESAPiin (ks. kaavio seuraavalla sivulla).

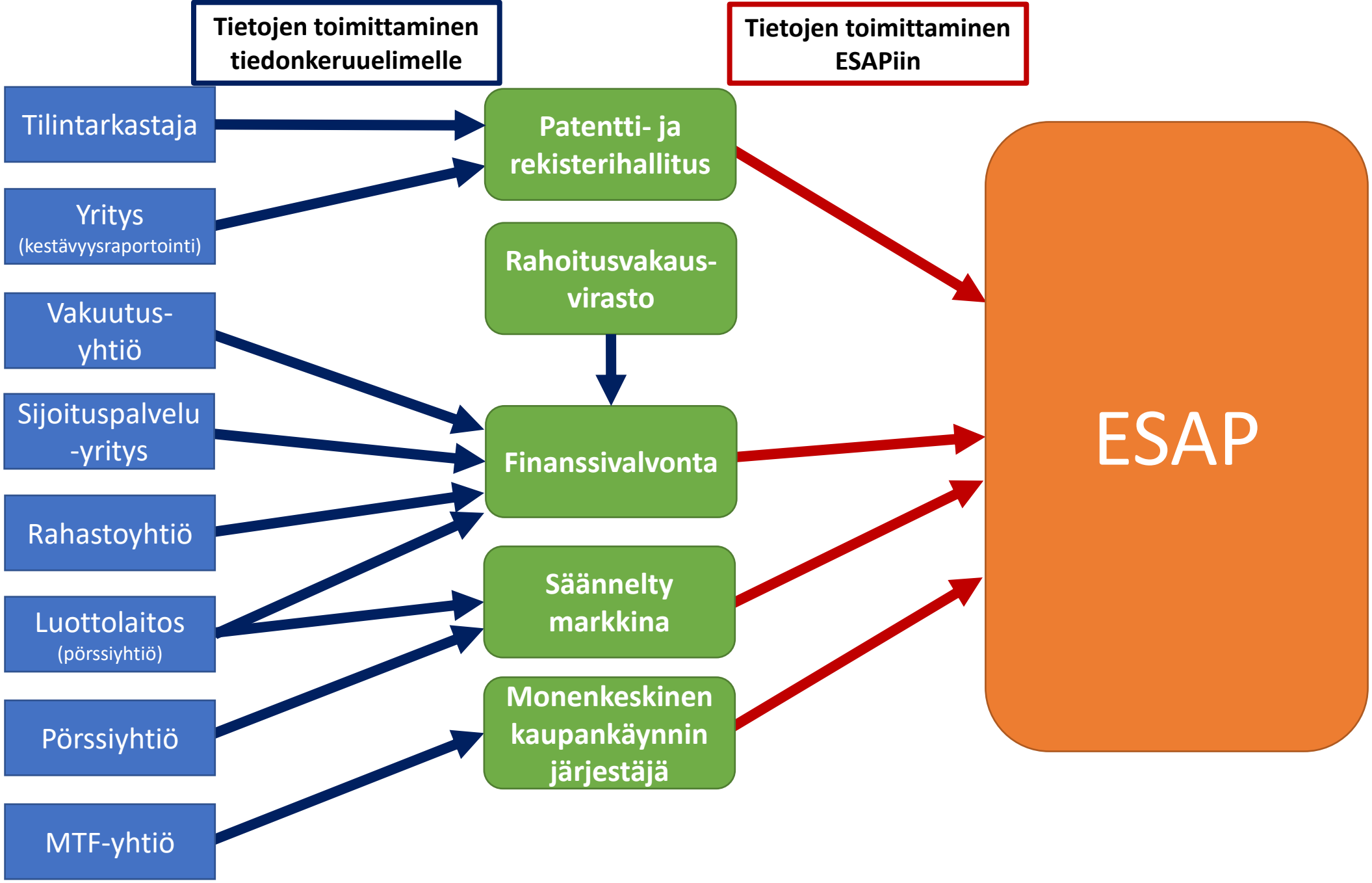
Tietojen toimittaminen tiedonkeruuelimelle
Tietojen toimittaminen ESAPiin
Tilintarkastaja
Yritys (kestävyysraportointi)
Vakuutus-yhtiö
Sijoituspalvelu-yritys
Rahastoyhtiö
Luottolaitos (pörssiyhtiö)
Pörssiyhtiö
MTF-yhtiö
Patentti- ja rekisterihallitus
Rahoitusvakaus-virasto
Finanssivalvonta
Säännelty markkina
Monenkeskinen kaupankäynnin järjestäjä
ESAP

ESAP-raportoinnin aikataulu

ESAP-yhteensopivan raportoinnin aikataulu		
10.7.2026 alkaen	**10.1.2028 alkaen**	**10.1.2030 alkaen**
Avoimuusdirektiivi	Tilinpäätösdirektiivi	Solvenssi II -direktiivi
Esiteasetus	UCITS-direktiivi	Finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta annettu direktiivi
Lyhyeksimyynti-asetus	MAR	Luottolaitosdirektiivi
	SFDR	Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivi
	EuVECA-asetus	Sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonta -direktiivi
	EuSEF-asetus	Katetuista joukkolainoista annettu direktiivi
	Vertailuarvoasetus	AIFMD
	PRIIPS-asetus	Osakkeenomistajien oikeudet -direktiivi
	Luottoluokittajista annettu asetus	Ostotarjousdirektiivi
	PEPP-asetus	Tilintarkastusdirektiivi
		Kriisinratkaisudirektiivi
		IDD-direktiivi
		IORP-direktiivi
		SFTR
		CRR
		ELTIF-asetus
		Rahamarkkinarahastoasetus
		MiFIR
		IFR
		Tilintarkastusasetus
		MiCAR
		EU:n vihreistä joukkolainoista annettu asetus

Hallituksen esityksen pääsisältö

- Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n ESAP-sääntelyä täydentävää kansallista sääntelyä siltä osin kuin se on välttämätöntä
- Ehdotetaan muutoksia useaan olemassa olevaan lakiin:
  - Tiedonkeruuelinten nimeäminen
  - Raportointivelvollisuuksiin lisätään velvollisuus tietojen toimittamisesta tiedonkeruuelimelle
  - Säädetään tietoja koskevista ESAP-vaatimuksista (muoto + tietoihin liitettävät metatiedot)

Tiedonkeruuelinten nimeäminen

- Tiedonkeruuelimiä nimettäisiin viisi, perustuen kustannustehokkuuteen sekä siihen, mitkä tahot hoitavat nykyisin kyseessä oleviin tietoihin liittyviä tehtäviä:
  - Finanssivalvonta,
  - Patentti- ja rekisterihallitus,
  - Rahoitusvakausvirasto,
  - Säännellyn markkinan ylläpitäjä tiedotevarastona (käytännössä Nasdaq Helsinki Oy) ja
  - Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä (käytännössä Nasdaq Helsinki Oy)
- Finanssivalvonta toimittaisi Rahoitusvakausviraston päätöksiä koskevat tiedot ESAPiin, koska se jo tällä hetkellä julkaisee ne nettisivuillaan

Tiedotevarastosta

- Tiedotevarastotehtävä perustuu avoimuusdirektiiviin
  - Järjestelmä, johon pörssiyhtiöt toimittavat tiedotteitaan
- Avoimuusdirektiivin täytäntöönpanossa (v. 2006) pörssi on HE:n perusteluissa määritetty tiedonkeruuelimeksi
- Tiedotevarasto toimii yhtenä tiedonkeruuelimenä suoraan ESAP-sääntelyn perusteella
  - Kansallinen harkintavalta liittyy siihen, mikä taho toimii tiedotevarastona
- Valmistelussa on arvioitu vaihtoehtona tiedotevaraston siirtämistä pörssiltä Finanssivalvonnalle, mutta kustannussyistä tätä ei ole pidetty perusteltuna
  - Taustalla myös valiokuntakäsittely asiassa HE 3/2024 vp (TaVM 3/2024 vp)
  - Kustannusarvio 40 000 – 50 000 euroa (pörssi) vs. 1,3 miljoonaa euroa (Finanssivalvonta)

Nasdaq Helsinki Oy kustannusarvio

- Avoimuusdirektiiviin perustuva tiedotevarastotehtävä nykyisellään pörssin hoidettavana
- Pörssi on ilmoittanut, että ESAP-sääntelystä seuraavaan API-yhteyden kehittämistoimiin liittyvät kustannukset olisivat noin 40 000–50 000 euroa
- Rahoitus: Pörssi vastaa itse rahoituksestaan
- Kustannukset liikkeeseenlaskijoille ovat tällä hetkellä pörssin hinnaston mukaan 1 600 e vuodessa + kertaluonteinen 2 000 e järjestelmään liittymismaksu

Finanssivalvonta kustannusarvio

- Vaihtoehtona esitetty tiedotevarastotehtävän siirtämistä Finanssivalvonnalle
- Tiedotevarastotehtävän perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuisi Finanssivalvonnalle sen arvioiden mukaan noin 1,3 miljoonan euron kustannukset
- Rahoitus: Finanssivalvonnan rahoitusmalli perustuu valvontamaksuihin
- Myöskään PRH ei valmistelussa saatujen tietojen perusteella pystyisi tuottamaan tiedotevarastotehtävää pörssiä tai Finanssivalvontaa kustannustehokkaammin

Tiedotevarastotehtävän siirron kustannukset Finanssivalvonnalle

- Tiedotevarastotehtävän osoittaminen Fivalle tarkoittaisi käytännössä seuraavaa:
  - 1) Järjestelmän perustamisen kokonaiskustannus sille olisi 1,3 miljoonaa euroa
  - 2) Fivan rahoitusmallista johtuen kustannukset ohjautuisivat liikkeeseenlaskijoille, joita on tällä hetkellä n. 135 kpl
  - 3) Kustannukseksi tiedotevarastotehtävän siirtämisestä tulisi siten n. 9 600 euroa per liikkeeseenlaskija (vrt. pörssi 1 600 e)
- Finanssivalvonta on lisäksi ilmoittanut, että tehtävän siirtäminen sille myöhemmässä vaiheessa saattaisi alentaa tehtävän siirtokustannuksia n. 10–20 % järjestelmien kehittymisen myötä, jolloin kokonaiskustannukseksi muodostuisi noin 1,1 miljoonaa euroa
  - Kustannus tällöin n. 8 000 euroa per liikkeeseenlaskija (vrt. pörssi 1 600 e)

Kokoavasti tiedotevarastotehtävän arvioinnista

- Kustannussyistä tiedotevarasto esitetään pidettävän pörssissä
  - Kustannukset 40–50 000 euroa (pörssi) vs. 1,3 milj. (Finanssivalvonta)
    - Liikkeeseenlaskijatasolla nyk. 1 600 euroa vs. n. 9 600 euroa.

Hyväksytty sähköinen leima

- ESAP-sääntely jättää kansallisen lainsäätäjän harkintavaltaan sallia tiedonkeruuelinten vaatia hyväksyttyä sähköistä leimaa tietoja sille toimitettaessa
- Hyväksytyn sähköisen leiman käyttöön ottamisen katsotaan lisäävän tarpeettomasti sääntelystä toimijoille aiheutuvia kustannuksia
- Se ei myöskään ole vakiintunut varmennusväline Suomessa

→ Esityksessä ei ehdoteta säännöksiä tiedonkeruuelimen oikeudesta vaatia hyväksyttyä sähköistä leimaa

EU:n vakavaraisuusasetuksen jäsenvaltio-option käyttöönottaminen

- Luottolaitoksia koskevan EU:n vakavaraisuusasetuksen osittainen täytäntöönpano
  - Valmisteltu luottolaitoslain uudistamista valmistelevassa työryhmässä
- Sisäisiä riskimalleja käyttävien luottolaitosten tulee soveltaa kokonaisriskipainolattiaa
  - Jäsenvaltio-optio mahdollistaa kokonaisriskipainolattian soveltamisen konsolidoidulla tasolla jokaisen yksittäisen luottolaitoksen sijasta
  - Vaikutukset konserneilta tai ryhmittymiltä edellytettävään kokonaispääomitukseen olisivat arviolta korkeintaan hyvin vähäiset
  - Jäsenvaltio-option käyttöön ottaminen on linjassa vakiintuneen kansallisen sääntelymallin kanssa
- EU:n vakavaraisuusasetuksen säännökset tulevat sovellettaviksi 1.1.2025
  - Jäsenvaltio-optio voimaan vastaavasti

Kirjanpitolakiin sisältyvän viittausvirheen korjaaminen

- Kirjanpitolain 7 luvun 17 §:n 1 momentissa on havaittu viittausvirhe
  - Siinä viitataan 19 §:n sijasta 18 §:ään
- Ehdotetaan viittausvirheen korjaamista seuraavasti:

*Tytäryrityksessä, jonka emoyritys sijaitsee ETA-alueella, saadaan jättää kestävyysraportti laatimatta, jos tiedot tytäryrityksestä ja sen tytäryrityksistä sisällytetään emoyrityksen konsernia koskevaan toimintakertomukseen ja **19 §:ssä** tarkoitettuun konsernikestävyysraporttiin. Tämä poikkeus ei kuitenkaan koske tytäryritystä, joka on pörssilistattu suuryritys*

Voimaantulosäännökset

- Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että lait tulevat voimaan 1.1.2025
- Kuitenkin voimaantulo on yhteensovitettava seuraavien hallitusten esitysten lakiehdotusten voimaantulon kanssa:
  - HE 67/2024 vp (DORA) ja
  - HE 77/2024 vp (EU:n asetus vihreistä joukkolainoista)
- Luottolaitoslakiin ehdotettava 10 luvun 1 § olisi tultava voimaan 1.1.2025